

**SCHONE
MAAS**

RAPPORTAGE SCHONE MAAS

2020-2021

INTRODUCTIE

Schone Maas Limburg is een project waarbij vrijwilligers, via verenigingen, via gemeenten en terreinbeheerders, stukken Maasoever adopteren om deze te ontdoen van aangespoeld zwerfvuil. Het project is in 2013 gestart en bleek toen in een grote behoefte te voorzien. Het aantal opruimacties ging tussen 2013 en 2019 van 20 naar 147, en het aantal deelnemende gemeenten van vijf in het pilotjaar 2013 naar negentien, en dat zijn alle gemeenten met gronden langs de Maas en/of beken. Het project Schone Maas wordt landelijk en internationaal als succesrijk voorbeeldproject gezien, is agenda settend voor landelijk beleid, en heeft geleid tot de opzet van het landelijke vervolgproject Schone Rivieren, LIVES en de Maas Cleanup.

IVN Natuureducatie Limburg zorgt bij dit project voor de coördinatie van opruimacties, dataverzameling Maasoevers en vervult de rol van projectleider, loket/mediator en brengt gemeenten, terreineigenaren en vrijwilligersgroepen bijeen, met als doel het aantal opruimacties in de periode 2020-2021 te consolideren en waar mogelijk in aantal uit te breiden.

INHOUD

RESULTAATDOELSTELLINGEN 2020-2021	3
PARTNERS	3
OPRUIMACTIES 2020	4
OPRUIMACTIES 2021	4
AFVALONDERZOEK	5
PROJECTGROEPVERGADERINGEN	7
COMMUNICATIE	9
INSPELEN OP LOKALE INITIATIEVEN	14

RESULTAATDOELSTELLINGEN 2020-2021

IVN Limburg vervult binnen het project Schone Maas Limburg de rol van projectleider. Hierbij gelden voor de periode 2020-2021 de volgende resultaatdoelstellingen:

- Het consolideren dan wel doen groeien van:
  - Het aantal kilometers Maasoever dat met vrijwilligersgroepen wordt opgeschoond;
  - Het aantal vrijwilligersgroepen dat meehelpt met het opschonen van de Maasoevers;
  - Het aantal samenwerkingspartners van Schone Maas.
- Het vergroten van bewustwording en daarmee preventie via educatie en communicatie
- Het ondersteunen en aansturen van herkomstonderzoek naar zwerfafval via citizen science
- Het verspreiden van kennis en agendasetting als voorbeeldproject
- Het opleveren van het jaarverslag 2021

Daarbij zorgt IVN Limburg voor de volgende deel- en eindproducten:

- Communicatie-uitingen rondom vergaderingen met de projectgroep Schone Maas Limburg
- Agenda's en notulen vergaderingen projectgroep Schone Maas Limburg
- Communicatie van de ontwikkelingen rondom Schone Maas Limburg op www.schonerivieren.org
- Jaarverslag 2021

PARTNERS

Provincie Limburg

Rijkswaterstaat

IVN Limburg

Waterschap Limburg

Communicatiebureau De Lynx

Stichting Het Limburgs Landschap

Staatsbosbeheer

Natuurmonumenten

ARK Natuurontwikkeling

Sportvisserij Limburg

StuurGroepdeMaas

Waste Free Waters

Consortium Grensmaas B.V.

Plastics Europe

Hogeschool Zuyd

Open Universiteit Heerlen

Rivierpark Maasvallei

Natuur en Milieufederatie Limburg

CNME Maastricht e.o.

Gemeente Beesel

Gemeente Bergen

Gemeente Echt-Susteren

Gemeente Eijsden-Margraten

Gemeente Gennep

Gemeente Horst aan de Maas

Gemeente Leudal

Gemeente Maasgouw

Gemeente Maastricht

Gemeente Meerssen

Gemeente Mook en Middelaar

Gemeente Peel en Maas

Gemeente Roerdalen

Gemeente Roermond

Gemeente Stein

Gemeente Venlo

Gemeente Venray

ANWB

LIVES

OPRUIMACTIES 2020

De opschoonacties van het voorjaar 2020 zijn eerst vanwege het hoge water en vervolgens wegens coronabeperkingen grotendeels afgelast. En dat terwijl er een recordaantal van 147 opruimacties gepland stond. Voor alle vrijwilligers en Schone Maas-partners was dit een teleurstelling. Om een idee te geven van wat deze opruimacties normaal opleveren; in 2019 gingen meer dan 2.800 vrijwilligers tijdens 140 acties op pad om 200 kilometer Maasoever vrij te maken van 4.335 zakken (van 60 liter) afval. Enkele groepen hebben wel kunnen opruimen en sommige individuen zijn alsnog op pad geweest.

In het najaar konden de nodige opruimacties wél doorgaan vanuit het project Maas Cleanup, dat op 19 september 2020 voor het eerst plaatsvond. IVN Natuureducatie bracht samen met de andere founding partners Nextview, Viastory, Oostwegel Collection, DSM, Salesforce en Mosa maar liefst 5.200 vrijwilligers op de been. Op deze dag werd met 200 acties 6.000 kilo afval opgeruimd langs 90 kilometer Limburgse Maasoever.

[→ bekijk het Maas Cleanup impactverslag](#)

OPRUIMACTIES 2021

In het voorjaar van 2021 konden 1.200 vrijwilligers weer op pad om de Maasoevers vrij te stellen van met name plastic afval tijdens Schone Maas-opruimacties. Er waren 112 opschoonacties gepland, waarvan er minstens 79 door konden gaan. Daarbij werden in totaal 2.426 afvalzakken (van 60 liter) gevuld. Alhoewel het totale aantal acties en gevulde zakken lager dan de voorgaande opruimacties in 2019 lag, was het gemiddelde van 30 zakken per gebied slechts één zak minder dan tijdens de acties in 2019.

In de zomer veroorzaakte de hevige neerslag een extreem hoge waterstand in Limburg. Naar aanleiding daarvan werd in augustus een extra Maas Cleanup, onder de titel 'Ramp Cleanup' georganiseerd. Tijdens meer dan 100 acties kwamen 3.850 vrijwilligers op de been. Hierbij werd maar liefst 137.000 kilo afval geraapt, waardoor 90 kilometer Limburgse Maasoever afvalvrij gemaakt werd. Op 18 september vond voor het tweede jaar de Maas Cleanup plaats. Daarbij gingen nog eens 5.000 vrijwilligers aan de slag om tijdens 149 acties het resterende deel van het aangestroomde afval op te ruimen.

In totaal werd er tijdens deze acties door 10.650 mensen langs de Maas 238.969 kilo afval opgeruimd bij meer dan 260 acties in het stroomgebied van de Maas. Helaas is nog niet alles opgeruimd, omdat de oevers op sommige plekken nog niet betreedbaar waren. Op www.maascleanup.nl werd dagelijks het nieuws verzameld en alle communicatiekanalen verwezen hierheen om eenduidigheid voor eenieder te realiseren. Dat hiervoor de website van de Maas Cleanup werd gebruikt kwam omdat daar een digitale kaart voor was ontwikkeld in de voorzomer van 2021. Deze is vanwege de Ramp Cleanup snel aangepast en in gebruik genomen. De samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, water- en terreinbeherende overheden en bedrijfsleven in de Maas Cleanup zorgde ervoor dat de burgerparticipatie in goede banen geleid kon worden.

[Bekijk hier een video van de resultaten >>](#)

OVERZICHT RESULTATEN OPRUIMACTIES 2020 EN 2021

Opruimactie	Aantal acties	Aantal vrijwilligers	Zakken afval (60 liter)	Kilo's afval
Schone Maas 2020-2021	259 gepland, 79 ⁺ uitgevoerd	1.200	2.426	-
(Ramp) Maas Cleanup 2020-2021	460	15.850	-	245.000

AFVALONDERZOEK

Het Maasafval werd niet alleen opgeruimd, maar ook onderzocht. Door te analyseren welke soorten afval en in welke aantallen op een bepaalde plek aan de Maasoever gevonden worden, hopen we de bron te achterhalen. Op basis van die gegevens kunnen we samen met vervuilers in gesprek en op zoek naar oplossingen gaan.

AFVALANALYSE LIMBURGSE OEVERS

In het voor- en najaar van 2020 en het voorjaar van 2021 werden metingen gedaan van het afval afkomstig uit de Nederlands en Belgisch Limburgse oevers van de Maas. Dit afvalonderzoek is onderdeel van Schone Rivieren, een initiatief van IVN Natuureducatie, Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee en een grensoverschrijdende samenwerking met Regionaal Landschap Kempen en Maasland.

	NL Oever 2020	BE Oever 2020	NL Oever 2021	BE Oever 2021
Totaal aantal items afval	20.632	4.805	26.521	11.078
Items afval per 100m oever	596	376	1.020	1.385
Samenstelling	91% plastic 5,5% hout 1,6% metaal <1% rubber, textiel, papier en glas	91% plastic 3,1% metaal 2,3% textiel & papier <1% rubber, hout en glas	96% plastic 1,3% metaal 1,1% textiel <1% rubber, hout, metaal en glas	93% plastic 6,1% textiel <1% rubber, papier, hout, metaal en glas
Meest gevonden items	1. Piepschuim 2. Plastic drankverpakkingen 3. Snoep- en snackverpakkingen 4. Plastic wattenstaafjes 5. Piepschuim voedselverpakkingen	1. Piepschuim 2. Snoep- en snackverpakkingen 3. Plastic drankverpakkingen 4. Plastic voedselverpakkingen 5. Sanitaire vochtige doekjes	1. Piepschuim 2. Folie 3. Hard plastic 4. Plastic drankverpakkingen 5. Snoep- en snackverpakkingen	1. Folie 2. Snoep- en snackverpakkingen 3. Hard plastic 4. Piepschuim 5. Plastic drankverpakkingen

→ [Bekijk de factsheets met resultaten van het onderzoek naar afval op de Limburgse Maasoever](#)

AFVALANALYSE SCHONE BEKEN

In de periode 2020-2021 werd het afval in de Geul en de Roer, Limburgse beken die uitmonden in de Maas, gemonitord. In opdracht van Waterschap Limburg en in het kader van het LIVES project 'litter free rivers and streams' deden vrijwilligers regelmatig metingen op een aantal vaste opvangpunten, zoals drijfbalken en molens.

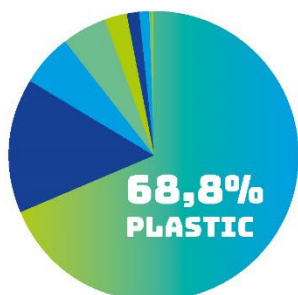
AFVAL AAN DE GEUL EN ROER

HOEEVELHEDEN AFVAL

1.806 afvalitems aan de oevers van de Geul

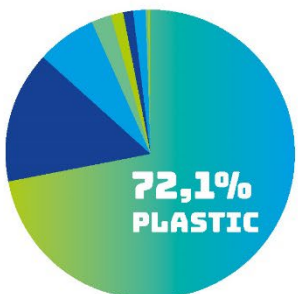
4.341 afvalitems bij de Roer (niet aan oevers, maar bij opvangpunt)

SAMENSTELLING AFVAL

OEVERS GEUL

68,8%	plastic	1,3%	rubber
15,1%	metaal	1,2%	sanitair
5,9%	papier	0,2%	medisch
4,8%	glas	0,1%	hout
2,7%	textiel		

NIET-OEVERS ROER

72,1%	plastic	1,2%	textiel
14,8%	glas	1,2%	papier
6,6%	metaal	0,4%	medisch
2,1%	rubber	0,1%	hout
1,5%	sanitair		

TOTAALANALYSE 2020 - 2021 OKT. '20 - SEP. '21 57 METINGEN

● = monitoringslocaties

ROER

- ECI waterkrachtcentrale
- Drijfbalk

GEUL

- Drijfbalk Valkenburg
- Geulhemermolen
- Bovenste molen
- Volmolen
- Molen Otten
- Speltmolen
- Bours

TOP 10

OEVERS GEUL

- 1 drankblikjes
- 2 plastic folies of stukken daarvan (2,5-50 cm)
- 3 drankflessen (plastic) < 1/2 liter
- 4 voedselverpakkingen (plastic)
- 5 industrieel verpakkingsmateriaal (plastic)
- 6 piepschuim > 50 cm
- 7 drankflessen (plastic) > 1/2 liter
- 8 flessen, potten of stukken daarvan
- 9 snoep-, snack- en chipsverpakkingen
- 10 kartonnen bекers

NIET-OEVERS ROER

- 1 flessen, potten of stukken daarvan
- 2 plastic folies of stukken daarvan (2,5-50 cm)
- 3 voedselverpakkingen (plastic)
- 4 snoep-, snack- en chipsverpakkingen
- 5 drankflessen (plastic) < 1/2 liter
- 6 doppen en deksels (plastic)
- 7 piepschuim > 50 cm
- 8 drankblikjes
- 9 stukken hard plastic > 50 cm
- 10 drankflessen (plastic) > 1/2 liter

→ [Bekijk de complete resultaten van het onderzoek naar afval in de Geul en de Roer](#)

PROJECTGROEPVERGADERINGEN

IVN verzorgde de communicatie-uitingen rondom en de agenda's en notulen van de vergaderingen met de projectgroep Schone Maas Limburg. In de periode vanaf het najaar 2020 tot en met 2021 vonden drie overleggen plaats. Alle overleggen werden online, via Zoom, gehouden. Hieronder een overzicht van de agenda's met een verwijzing naar de notulen (in de bijlagen).

---

12 NOVEMBER 2020

- **Bespreken Schone Maas opruimacties 2021**
  - Hoe gaan we om met de opruimacties in het voorjaar m.b.t. tot corona maatregelen.
  - Bespreken planning aanleveren indeling opruimacties
- **Schone Rivieren update**
- **LIVES update**
- **Inspirerende voorbeelden**
  - Presentatie Jan Vaessen bergbezinkbassin in de Huilbeek in Beesel
  - Toelichting door Fons van de Sande (RWS) pilot gebiedsaanpak Asseltse Plassen
  - Toelichting "Rechten voor de Rivier"
  - Toelichting handhavingspilot LIVES aanpak Vlaamse zijde Rivierpark Maasvallei door OVAM (Tijl Aerts)
  - Toelichting vervolg in projectgroep behandelde casus "riool overstorten"
  - Kort bespreken voorbeeld casus prullenbakken legen vrijwilliger Wim Maas
  - De Open Universiteit start 26 oktober weer met een [MOOC plastic soup](#)
Schone Maas is daarin een goed voorbeeld in inmiddels 10 talen!

→ [bekijk de notulen in bijlage I](#)

---

11 FEBRUARI 2021

- **Bespreken voorstel Schone Maas opruimacties 2021**
  - Aangeleverde mail doornemen, met elkaar eventuele knelpunten oplossen
- **Schone Rivieren update**
  - Trainingen + afvalonderzoek
- **LIVES update**
  - Update van Sylvia Spierts

→ [bekijk de notulen in bijlage II](#)

---

10 JUNI 2021

- **Schone Maas 2021**
  - Resultaten voorjaarsacties
  - Herinnering aanleveren laatste resultaten (www.schonerivieren.org/vrijwilligers/opruimers/invoeren-resultaten)
  - Bespreken lokale opruimorganisaties
- **Schone Rivieren update**
  - Schone Rivieren expedities
  - Alliantie www.schonerivieren.org/alliantie-partners
- **LIVES**
  - Lixhe update ontwikkelingen Luik
  - Update handhaving Tijn Aerts
  - Educatie
  - Nieuwe film!
- **Maas Cleanup**
  - Ontwikkelingen en aankondiging Maas Cleanup
  - Toelichting manier van werken en vragen naar ondersteuning betreft faciliteren prikkers.

→ [bekijk de notulen in bijlage III](#)

---

21 OKTOBER 2021

- **Terugkoppeling Maas Cleanup**
- **Schone Maas / Maas Cleanup 2022**
- **Schone Rivieren update**
- **LIVES**

→ [bekijk de notulen in bijlage IV](#)

COMMUNICATIE

IVN Limburg verzorgt communicatie over de ontwikkeling rondom Schone Maas Limburg. Dat doen we via eigen kanalen, zoals de website van Schone Rivieren, de Facebookpagina van Schone Maas en de Schone Maas (Limburg) nieuwsbrief. Daarnaast worden acties en resultaten rondom Schone Maas regelmatig opgepakt door de media.

WEBSITE

Sinds 2020 hangt de website van Schone Maas – eerder een aparte website – onder de website van Schone Rivieren. Hierdoor zijn we beter vindbaar en kunnen we eenvoudiger en beter initiatieven om onze rivieren afvalvrij te maken en houden delen. De website wordt regelmatig geupdate met de laatste informatie.

[Direct naar](#)

[→ Agenda](#)

[→ Nieuws](#)

[→ Doe mee](#)

SCHONE MAAS

De Maas is een prachtige rivier met brede oevers in de omgeving van natuurgebieden waar je geweldig kan recreëren. Het is een mooi gebied om te vertoeven. Maar dan is het wel belangrijk dat de Maas en haar omgeving schoon blijven!

Recreëren is een stuk minder fijn als je tussen de rommel zit. Zwerfafval op de oevers kan afkomstig zijn uit de Maas of van andere recreanten of dumpingen. Afval dat niet verwijderd wordt, zinkt naar de bodem, komt (opnieuw) terecht in de rivier, slaat elders neer en/of stroomt uiteindelijk naar zee, waar het bijdraagt aan de plasticsoep-problematiek. Met Schone Maas roepen we de vervuiling een halt toe, door samen te werken met wie dat maar wil of kan.

[→ ga naar de website van Schone Maas](#)

SOCIAL MEDIA

Via de Facebookpagina van Schone Maas delen we ontwikkelingen en initiatieven rondom het schoon maken en houden van onze Maas. Daarbij steken we in op het inspireren en enthousiasmeren van zo veel mogelijk mensen om aan te sluiten bij opruimacties of op andere manieren bij te dragen aan een afvalvrije omgeving. In 2020 bereikten we hiermee 7.800 mensen en hadden we 840 volgers. In 2021 steeg dat aantal naar 960 volgers en bereikten we 8.500 mensen met onze berichten. Daarnaast hebben partners zoals de Maas Cleanup een enorm bereik. In 2020 bereikten zij 200.000 mensen met oproepen om aan te sluiten bij de opruimacties.

Schone Maas
Gepubliceerd door Noi Boesten · 18 augustus · 🌐

Artikel en uitzending 14 augustus jl. Hart van Nederland. "Duizenden vrijwilligers ruimen aangespoeld Belgisch afval langs de Maas op: 'Van koelkasten tot autobanden.'"

HARTVANNEDERLAND.NL
Duizenden vrijwilligers ruimen aangespoeld Belgisch afval langs de Maas op: 'Van koelkasten tot autobanden'

249 Bereikte mensen · 21 Betrokkenheidsacties · — Distributiescore

[Bericht promoten](#)

👍👎🗨️ 7 · 1 keer gedeeld

Schone Maas voelt zich 😊 bezorgd.
Gepubliceerd door Sylvia Spierts · 20 juli · 🌐

Vanmiddag voor opnames van RTL nieuws bij de Molenplas in Stevensweert zelf de aangespoelde spullen in ogenschouw genomen. Dit ging mijn voorstellingsvermogen te boven.... [Maas Cleanup](#)
[Schone Rivieren Litter free rivers and streams](#)

0:08 / 0:37

348 Bereikte mensen · 65 Betrokkenheidsacties

[Bericht promoten](#)

👍👎🗨️ 9

Schone Maas
Gepubliceerd door Noi Boesten · 25 juni 2020 · 🌐

CLEAN RIVERS, BETTER BUSINESS 🌊 | De oevers van de Maas worden al heel veel jaren, op heel veel plekken, door heel veel mensen, schoongemaakt. Maas Cleanup bundelt al deze energie, samen met IVN Limburg, met de kracht van het bedrijfsleven. Zo proberen we samen verandering tot stand te brengen.

Huib Waterval: "Om de belangrijke kwesties in de wereld op te lossen, is de betrokkenheid van het bedrijfsleven nodig. Ik geloof dat ondernemers en bedrijven die hierin een voortrekkende... [Meer weergeven](#)

LIMBURGER.NL
Grote schoonmaak voor de Maas met duizenden vrijwilligers: 'Niet eerder in Nederland vertoond'

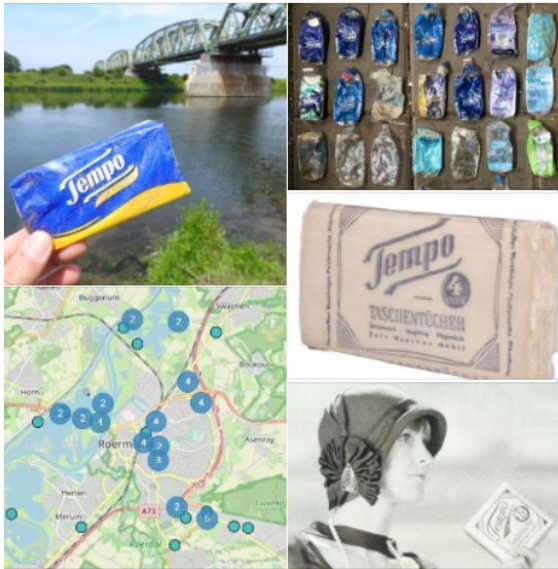
250 Bereikte mensen · 55 Betrokkenheidsacties · — Distributiescore

[Bericht promoten](#)

👍 11 · 4 keer gedeeld

Schone Maas
Gepubliceerd door Dion Nijskens · 4 mei · 🌐

Actie #snotneus is door [Dion Nijskens](#) gestart! Op na een pasticcivrije verpakking voor de zakdoekjes 🧻

Dion Nijskens ▶ Schone Rivieren
4 mei · 🌐

Tempo!
Om plastic in de natuur te verminderen moeten ook de minder bekende vervuilers aangepakt worden. Zoals de plastic zakdoekjesverpakkingen. Nu ik erop aan ... [Meer weergeven](#)

254 Bereikte mensen · 21 Betrokkenheidsacties · — Distributiescore

NIEUWSBRIEVEN

Ongeveer drie keer per jaar ontvangen geïnteresseerden de Schone Maas nieuwsbrief. Daarin geven we updates over opruimacties en onderzoeksresultaten, zetten we vrijwilligers en hun acties in de kijker en delen we (lokale) initiatieven en ontwikkelingen over de aanpak van afval in onze Maas. Hieronder een overzicht van de nieuwsbrieven in de periode 2020-2021.

Juni 2020

- Opruimacties 2020 afgelast
- Nieuw: Maas Cleanup Limburg
- Bedrijfsleven aansprakelijk gesteld voor plastic nurdle-vervuiling
- Goed nieuws: statiegeld op flesjes
- Oproep richting de overheid: "Start nu met monitoring van rivierafval"
- Schone Maas internationaal: LIVES
- Rotary aan de slag als denktank voor een schonere Maas
- Aanpak sanitair afval in rivieren

[→ bekijk nieuwsbrief](#)

December 2020

- Opruimacties 19 september Maas Cleanup
- Groen Traineeship – Maak de Maas de baas
- Statiegeld campagne – 'Yes we can'
- Schone Rivieren alliantie
- Resultaten afvalonderzoek 2017 – 2019
- LIVES: Euregionaal project Litter Free Rivers and Streams

[→ bekijk nieuwsbrief](#)

Februari 2021

- Uitkomsten rivierafvalonderzoek
  - Schone Rivieren najaarsanalyse 2020
  - Schone Maas Limburg (BE/NL) analyse 2019
  - Schone Maas Limburg (BE/NL) analyse 2020
- Impactverslag Maas Cleanup 2020
- Schone Rivieren/Schone Maas in het nieuws
  - Mijlpaal behaald: 1.000ste rivierafvalonderzoeker
  - Een historisch besluit: statiegeld op blik
  - Maasover bij Berg aan de Maas ligt vol met plastic korrels
  - Afvaljutters houden de moed erin
- Vooruitzicht opruimacties Schone Maas

[→ bekijk nieuwsbrief](#)

Juli 2021

- Rechten voor de Maas
- Opschoonacties Schone Maas 2021
- Opruimactie uitgelicht: Venlo Cleanup
- Plastic Peuk Meuk 2021
- Schone Rivieren expedities
- Kajakken en het vullen van afvalzakken
- LIVES: Grensoverschrijdend onderzoek – educatiemateriaal en film
- Resultaten afvalanalyses Maas en haar beken (voorjaar 2021)

[→ bekijk nieuwsbrief](#)

December 2021

- Terugblik (Ramp) Maas Cleanup 2021
- Opruimvrijwilligers uitgelicht
- Training rivierafvalonderzoekers
- Schone Beken onderzoeksresultaten
- Nationaal Deltacongres
- LIVES update
- Gemeenteraadsverkiezingen
- Nieuwsbrief Rijkswaterstaat

[→ bekijk nieuwsbrief](#)

IN DE MEDIA

De initiatieven en ontwikkelingen rondom Schone Maas worden regelmatig door lokale, regionale en soms zelfs landelijke pers opgepakt. Hieronder een greep uit de berichten.

Een schonere rivier begint met een Maas in de wet

23-06-2021 om 19:24 door Peter Bruijns

Passanten op Plein 1992 in Maastricht tekenen de petitie Maas in de wet. Afbeelding: Harry Heuts

De Limburger, 23 juni 2021

→ [bekijk hier](#)

L1, 23 juni 2021

→ [bekijk hier](#)

RTL Nieuws, 6 november 2021

→ [bekijk hier](#)

In het 'niemandland' Maas wordt heel wat afval gedumpt. ARCHEFFOTO PETER SCHOLS

derig landen de rechten voor de natuur op een of andere manier geïmplementeerd. Dat is best bijzonder. Op dezelfde manier willen we van de Maas een rechtspersoon maken, maar ook van het Waddengebied, en daarna het IJsselmeer en de Noordzee."

Milieuwetten

"Natuurlijk, in Nederland kan je nu met milieuwetten in de hand achteral reageren op overtredingen," zegt Den Outer, "maar als de natuur zelf rechten heeft, kun je ook voorkomen dat overtredingen worden begaan en afval wordt geloosd. Milieuwetten reguleren vooral de bodembesmetting. Als een bedrijf afval dumpt kan een boete worden opgelegd. Maar we missen dat de natuur zelf een stem heeft en voor haar belangen kan opkomen. Dat kunnen we verhelpen door voogden aan te stellen of een comité op te richten van mensen die de stem van de Maas kunnen vertolken." Het plan van Den Outer is omarmd door de initiatiefnemers van de MaasCleanUp en het Instituut voor Natuureducatie IVN. Specialisten van Boels Zanders Advocaten denken mee over de juridische aspecten. "Uiteraard beseffen we dat niet morgen de Grandwet zal worden aangepast

REPORTAGE RECHTEN VOOR DE MAAS

voor de rechten van de Maas. Daar zijn we heel realistisch in. Daarom willen we een beweging van de samenleving, van onderop. Maar de eerste stappen zijn belangrijk. De mensen die we hebben gesproken over dit idee zijn heel positief. Ik denk dat het ook aanslaat op de veranderinge kijk op de natuur; het beseft dat het toch echt anders moet." Den Outer overlegt iedere twee weken met mensen van de MaasCleanUp, IVN Natuureducatie en Boels Zanders Advocaten over de te kiezen strategie. Volgens directeur Johan Verhagen van Boels Zanders Advocaten raakt dit vraagstuk onder meer aan het ondernemingsrecht en het bestuursrecht. "Daar hebben wij expertise voor in huis. Een uitdaging is het vraagstuk van wie de

Maas is. Als de Maas met zoveel rechten krijgt als de mens, heb je heel veel meer mogelijkheden die rivier te beschermen. We zitten echter nog in de fase van ideeën. Eigenlijk is dit een Europees vraagstuk, maar laten we beginnen bij wat we het best kunnen beïnvloeden: de Maas in Limburg beschermen tegen afval. Hoe meer je erbij pakt, hoe ingewikkelder het wordt. Als je klein begint kun je sneller iets bereiken en succes boeken, waarna het concept zich mischieven als een olielék verspreidt."

Trainees

IVN Natuureducatie gaat vanaf 1 december werven voor een traineeship onder de titel 'Maak de Maas de Baas'. Noï Boesten van IVN: "We gaan de rechten voor de Maas met circa 15 studenten gedurende een half jaar uitwerken. Het gaat om studenten van diverse richtingen, denk aan filosofie, sociale studies en rechten. Ze krijgen workshops en gaan vijf maanden werken aan Rechten voor de Maas. We hopen van de jongeren te leren; die kennis koppelen we dan aan de ontwikkeling die het projectteam doormaakt."

REAGEREN?

peter.bruijns@deLimburger.nl

De Limburger, 24 november 2020

INSPELEN OP LOKALE INITIATIEVEN

Naast bovengenoemde activiteiten spelen we waar mogelijk in op lokale initiatieven en internationale ontwikkelingen:

LIVES, litter free rivers and streams

De ontwikkelingen binnen het LIVES project, waarbij grensoverschrijdend wordt opgeruimd en onderzocht, nemen we regelmatig mee in onze communicatie.

Maas Cleanup

In 2020 en 2021 organiseerde IVN samen met een aantal founding partners de eerste Maas Cleanup, waarbij het bedrijfsleven betrokken wordt bij het schoon maken en houden van de Maas. Ook organiseerde we na de hoogwaterramp in 2021 de Ramp Cleanup.

[→ Bekijk hier de aftermovie](#)

Rechten voor de Maas

In 2021 is vanuit de Maas Cleanup een 'Rechten voor de Maas'-petitie gestart. Vanuit Schone Maas ondersteunen en delen we deze petitie actief.

Traineeship Maak de Maas de baas

In 2021 begeleidde IVN een groep jongeren in een groenblauw traineeship, waarbij zij zich verdiepten in hoe we de Maas kunnen beschermen door haar rechten te geven.

Environmental Justice in Practice

Studenten van Wageningen University & Research gingen in 2021 aan de slag met het vraagstuk van IVN / Maas Cleanup hoe we de Maas rechten kunnen geven.

Afvalprobleem sluizen

We constateerden dat bij de stuw van Lixhe veel afval verzamelde en hebben daarom de bedrijven van de Maas Cleanup opgeroepen met een technische oplossing te komen. Inmiddels heeft Arcadis en Mosa het initiatief genomen dit te gaan onderzoeken. IVN fungeert als tussenpersoon richting Rijkswaterstaat en andere belanghebbenden.

Chemelot lozingen

Chemelot mag per jaar 14.000 kilo microplastics in de Maas lozen. Hierover hebben we bij het college van Gedeputeerde Staten vragen gesteld, wat uiteindelijk tot Kamervragen heeft geleid. We wachten nog op een passend antwoord.

Lokale opruimers: Echt-Susteren, Eijsden-Margraten Cleanup en Venlo Schoon

We hebben lokale opruimgroepen geholpen met het verder professionaliseren van hun groep en acties. Dit deden we door meermaals met ze in gesprek te gaan en kennis te laten uitwisselen met bestaande opruimgroepen. We houden hier lezingen voor leden en inspireren ze om op lokaal niveau Schone Maas taken uit te voeren. Ook ondersteunen we deze initiatieven met opruimmaterialen waar mogelijk.